

SPIS TREŚCI

Krwawa rozprawa z podziemiem

Kazimierz Krajewski – Śmierć Zacheusza Wiktora Nowowiejskiego „Jeża”, „Żuka”	3
Dariusz Węgrzyn – Operacja „Lawina”	11
Paweł Fornal – Obława w Targowiskach. Śmierć Edmunda Sawczyna – zastępcy Żubryda	21
Szymon Nowak – „Wołyniak” i jego walka o wolną Polskę	31

W ciemność nocy ze środka chałupy wyszedł mężczyzna w narzuconym na ramiona wojskowym płaszczu, pod którym niezgrabnie próbował schować zabandażowaną rękę. Pokonując głębokie zaspy śniegu, dotarł do studni znajdującej się na podwórzu. Potem niespiesznie wyjął z kabury pistolet i przystawił sobie lufę do ust. Żaden z partyzantów wyglądających za nim z izby nie zdążył nawet zareagować, nim huknął strzał...

Adam Dziuba – Zagłada oddziału „Zagłoby” pod Hunowem	38
--	----

Krzysztof Sychowicz – Walka o przetrwanie. Podziemie antykomunistyczne w powiecie łomżyńskim w 1946 roku	45
--	----

Krzysztof Szwagrzyk – Badania IPN na terenie praskiego więzienia „Toledo” w Warszawie	54
---	----

Budynek „Toledo” – jedno z najważniejszych miejsc na mapie „czerwonego terroru” – został rozebrany w latach siedemdziesiątych XX w., a dziś jedyne ślady po nim to niewielki fragment zachowanego muru więziennego oraz pomnik poświęcony ofiarom więzionym tam w początkowym okresie komunizmu. W ubiegłym roku na terenie „Toledo” odkryliśmy szczątki pomordowanych Bohaterów.

Krzysztof Pięciak – Pochowani
pod śmietnikiem 64

Sylwetki

Jarosław Wasilewski – Edward
Woyniłłowicz (1847–1928) 74

Komentarze historyczne

Mirosław Szumiło – Geneza traktatu
ryskiego – październikowy rozejm
1920 roku 83

Adam Hlebowicz – Gorzki pokój.
Traktat ryski 1921 roku 95

Anna Zechenter – Polaków rozstrzelać,
zagłodzić, wygubić 109

Krzysztof A. Tochman – Cichociemni
1941–1945 127

Osiemdziesiąt lat temu, w nocy z 15 na 16 lutego 1941 r.,
pierwsza ekipa spadochroniarzy Polskich Sił Zbrojnych
wylądowała na ojczyźnie, by podjąć konspiracyjną
walkę z Niemcami. Nie mieli mundurów, barw, broni ani
sztabu, a ich znakiem rozpoznawczym były jedynie emble-
mat cichociemnych i hasło: „Wywalcz Jej wolność lub zgin”.

Polskie Rodziny

Stanisław Szuro jr – Terror niemiecki,
terror sowiecki. Stanisław Szuro
(1920–2020) 144

Wspomnienie

Michał Siekierka – Szczepan Siekierka
(1928–2021) 152

Kolegium:

dr hab. Adam Dziuba, dr Wojciech Frazik,
Adam Hlebowicz, dr Kazimierz Krajewski,
dr hab. Mariusz Krzysztofiński,
dr hab. Sebastian Ligarski, dr Agnieszka Łuczak,
dr Marcin Majewski, dr hab. Filip Musiał,
dr Wojciech Muszyński, Jan M. Ruman,
dr hab. Krzysztof Sychowicz

Redaguje zespół:

Wojciech Butkiewicz – sekretarz redakcji
(tel. 22 5818813, wojciech.butkiewicz@ipn.gov.pl),
dr Filip Gańczak (filip.ganczak@ipn.gov.pl),

Jakub Gołębiewski

(jakub.golebiewski@ipn.gov.pl),

Romuald Niedziółko – zastępca redaktora naczelnego

(romuald.niedziolko@ipn.gov.pl),

Jan M. Ruman – redaktor naczelny

(jan.ruman@ipn.gov.pl),

Andrzej Sujka (andrzej.sujka@ipn.gov.pl),

Ewa Tylus (ewa.tylus@ipn.gov.pl),

Anna Zechenter (anna.zechenter@ipn.gov.pl),

Piotr Życieński – fotoreporter

Sekretariat: Maria Wiśniewska

(tel. 22 5818819, maria.wisniewska@ipn.gov.pl)

Projekt graficzny: Sylwia Szafrąńska

Projekt okładki i tamanie:

Katarzyna Dziedzic-Boboli

Korekta: Beata Stądryniak-Saracyn

Adres do korespondencji:

ul. Postępu 18, 02-676 Warszawa

Druk:

LEGRA Sp. z o.o. ul. Albatrosów 10c,
30-716 Kraków

Na okładce:

Orzeł znaleziony podczas prac poszukiwawczo-
-ekshumacyjnych IPN prowadzonych przez
prof. Krzysztofa Szwagrzyka w miejscu ubojskiego
mordu na jednym z oddziałów „Bartka” w okolicach
Starego Grodkowa na Opolszczyźnie.

Fot. Piotr Życieński